

<i>Rodzaj dokumentu:</i>	Sprawozdanie za rok 2022 województwo wielkopolskie
<i>Egzamin:</i>	Egzamin maturalny
<i>Przedmioty:</i>	Język ukraiński
<i>Poziom:</i>	Poziom rozszerzony
<i>Termin egzaminu:</i>	18 maja 2022 r.
<i>Data publikacji dokumentu:</i>	19 września 2022 r.

Opracowanie

dr Paulina Olechowska (Centralna Komisja Egzaminacyjna)
Danuta Pioch (współpracownik Okręgowej Komisji Egzaminacyjnej w Gdańsku)
Monika Sydor (Okręgowa Komisja Egzaminacyjna w Łomży)
Renata Pawlak (Okręgowa Komisja Egzaminacyjna w Gdańsku)

Redakcja

dr Wioletta Kozak (Centralna Komisja Egzaminacyjna)

Opracowanie techniczne

Andrzej Kaptur (Centralna Komisja Egzaminacyjna)

Współpraca

Beata Dobrosielska (Centralna Komisja Egzaminacyjna)
Agata Wiśniewska (Centralna Komisja Egzaminacyjna)
Pracownie ds. Analiz Wyników Egzaminacyjnych okręgowych komisji egzaminacyjnych

Opracowanie dla województwa wielkopolskiego

Okręgowa Komisja Egzaminacyjna w Poznaniu
Przemysław Mróz
Anna Sperling

Centralna Komisja Egzaminacyjna
ul. Józefa Lewartowskiego 6, 00-190 Warszawa
tel. 022 536 65 00, fax 022 536 65 04
e-mail: sekretariat@cke.gov.pl
www.cke.gov.pl

Spis treści

I. JĘZYK UKRAIŃSKI	4
Poziom rozszerzony	4
1. Opis arkusza	4
2. Dane dotyczące populacji zdających.....	4
3. Przebieg egzaminu	5
4. Podstawowe dane statystyczne	6
Komentarz	7
Wnioski i rekomendacje	26

Język ukraiński. Poziom rozszerzony

W województwie wielkopolskim do egzaminu z języka ukraińskiego na poziomie rozszerzonym przystąpił 1 zdający.

Opis arkusza egzaminu maturalnego

Egzamin z języka ukraińskiego na poziomie rozszerzonym polegał na napisaniu wypracowania na jeden z dwóch danych do wyboru tematów. Temat 1. dotyczył tekstu *Ніколи не обнімаю дерев* (autor: Тарас Прохасько) i brzmiał *На основі наведеного фрагменту сформулюй проблему та обміркуй її. Використай тези й роздуми з тексту і звернися до інших текстів культури. Твоя робота повинна налічувати мінімум 300 слів*, natomiast temat 2. – napisania interpretacji porównawczej wierszy (postawienia tezy interpretacyjnej i jej uzasadnienia) *Балада про соняшник* (autor: Іван Драч) i wiersza *Березень* (autor: Григорій Чубай).

Zadanie w arkuszu egzaminacyjnym sprawdzało wiadomości oraz umiejętności ujęte w czterech obszarach wymagań ogólnych:

- I. Zrozumienie własnego dziedzictwa narodowego.
- II. Odbiór wypowiedzi i wykorzystanie zawartych w nich informacji.
- III. Tworzenie wypowiedzi.
- IV. Analiza i interpretacja tekstów kultury.

Za napisanie wypracowania zdający mógł otrzymać 40 punktów.

Dane dotyczące populacji zdających w województwie wielkopolskim

TABELA 1. ZDAJĄCY ROZWIĄZUJĄCY ZADANIA W ARKUSZU STANDARDOWYM*

Liczba zdających		1
Zdający rozwiązujący zadania w arkuszu standardowym	z liceów ogólnokształcących	1
	z techników	0
	ze szkół na wsi	1
	ze szkół w miastach do 20 tys. mieszkańców	0
	ze szkół w miastach od 20 tys. do 100 tys. mieszkańców	0
	ze szkół w miastach powyżej 100 tys. mieszkańców	0
	ze szkół publicznych	1
	ze szkół niepublicznych	0
	kobiety	1
	mężczyźni	0
	bez dysleksji rozwojowej	1
	z dysleksją rozwojową	0

* Dane w tabeli dotyczą tegorocznych absolwentów.

TABELA 2. ZDAJĄCY ROZWIĄZUJĄCY ZADANIA W ARKUSZACH DOSTOSOWANYCH

Zdający rozwiązujący zadania w arkuszach dostosowanych	z autyzmem, w tym z zespołem Aspergera	0
	słabowidzący	0
	niewidomi	0
	słabosłyszący	0
	niełyszący	0
	z niepełnosprawnością ruchową spowodowaną mózgowym porażeniem dziecięcym	0
	Ogółem	0

Przebieg egzaminu

TABELA 3. INFORMACJE DOTYCZĄCE PRZEBIEGU EGZAMINU

Termin egzaminu	18 maja 2022		
Czas trwania egzaminu dla arkusza standardowego	180 minut		
Liczba szkół	1		
Liczba zespołów egzaminatorów	1 zespół w kraju		
Liczba egzaminatorów	2		
Liczba obserwatorów ¹ (§ 8 ust. 1)			
Liczba unieważnień ²	w przypadku:		
	art. 44zzv pkt 1	stwierdzenia niesamodzielnego rozwiązywania zadań przez zdającego	0
	art. 44zzv pkt 2	wniesienia lub korzystania przez zdającego w sali egzaminacyjnej z urządzenia telekomunikacyjnego	0
	art. 44zzv pkt 3	zakłócenia przez zdającego prawidłowego przebiegu egzaminu	0
	art. 44zzw ust. 1	stwierdzenia podczas sprawdzania pracy niesamodzielnego rozwiązywania zadań przez zdającego	0
	art. 44zzy ust. 7	stwierdzenie naruszenia przepisów dotyczących przeprowadzenia egzaminu maturalnego	0
	art. 44zzy ust. 10	niemożność ustalenia wyniku (np. zaginięcie karty odpowiedzi)	0
Liczba wglądów ⁵ (art. 44zzz)	0		

¹ Na podstawie rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 21 grudnia 2016 r. w sprawie szczegółowych warunków i sposobu przeprowadzania egzaminu gimnazjalnego i egzaminu maturalnego (Dz.U. z 2016 r., poz. 2223, ze zm.).

² Na podstawie ustawy z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty (Dz.U. z 2020 r. poz. 1327, ze zm.).

Podstawowe dane statystyczne – dot. województwa wielkopolskiego

TABELA 4. WYNIKI ZDAJĄCYCH – PARAMETRY STATYSTYCZNE*

Zdający	Liczba zdających	Minimum (%)	Maksimum (%)	Mediana (%)	Modalna (%)	Średnia (%)	Odchylenie standardowe (%)
ogółem	1	–	–	–	–	–	–
w tym:							
z liceów ogólnokształcących	1	–	–	–	–	–	–
z techników	–	–	–	–	–	–	–

* Dane dotyczą wszystkich tegorocznych absolwentów. Parametry statystyczne są podane dla grup liczących 30 lub więcej zdających.

Poziom wykonania zadań – dot. wszystkich zdających w kraju

TABELA 5. POZIOM WYKONANIA ZADAŃ

POZIOM SPEŁNIENIA WYMAGAŃ W ZAKRESIE TWORZENIA WYPRACOWANIA NA POZIOMIE ROZSZERZONYM (WYPOWIEDZI ARGUMENTACYJNEJ ORAZ INTERPRETACJI PORÓWNAWCZEJ UJĘTYCH ŁĄCZNIE)

Wymagania egzaminacyjne 2022			
	Wymaganie ogólne	Wymaganie szczegółowe Zdający:	Poziom wykonania (%)
Treść	I. Zrozumienie własnego dziedzictwa narodowego lub etnicznego.	1.1) zna utwory literackie i inne teksty kultury ważne dla poczucia tożsamości narodowej [...] i przynależności do wspólnoty europejskiej oraz światowej.	63
Poprawność rzeczowa	IV. Analiza i interpretacja tekstów kultury.	4.7) określa problematykę utworu (G); 4.1) R wskazuje związki między różnymi aspektami utworu (poznawczym, estetycznym i etycznym); 4.6) R rozpoznaje retoryczną organizację wypowiedzi.	82
Zamysł kompozycyjny	III. Tworzenie wypowiedzi.	3.1) sprawnie posługuje się oficjalną odmianą języka narodowego (G); 3.1) tworzy dłuższy tekst pisany zgodnie z podstawowymi regułami jego organizacji, przestrzegając zasad spójności znaczeniowej i logicznej; 3.2) tworzy samodzielną wypowiedź argumentacyjną według podstawowych zasad logiki i retoryki (stawia tezę, dobiera i porządkuje argumenty, dobiera przykłady ilustrujące wywód myślowy, przeprowadza prawidłowe wnioskowanie).	64
Spójność lokalna			89

Stosowność stylu	III. Tworzenie wypowiedzi.	3.1) sprawnie posługuje się oficjalną i nieoficjalną odmianą języka narodowego (G).	86
Poprawność językowa		3.10) operuje słownictwem z określonych kręgów tematycznych (G); 3.12) stosuje związki frazeologiczne, rozumiejąc ich znaczenie (G); 3.14) stosuje poprawnie różne rodzaje zdań we własnych tekstach [...] (G); 3.19) stosuje poprawne formy odmiany [...] wyrazów w związkach składniowych (G); 3.4) stosuje uczciwe zabiegi perswazyjne, zdając sobie sprawę z ich wartości i funkcji.	76
Poprawność zapisu		3.15) wykorzystuje wiedzę o składni w stosowaniu reguł interpunkcyjnych (G); 3.13) pisze poprawnie pod względem ortograficznym (SP); 3.14) poprawnie używa znaków interpunkcyjnych (SP).	77

Komentarz – na podstawie wyników wszystkich zdających w kraju

Poziom podstawowy

Zadania w części testowej arkusza egzaminacyjnego sprawdzały stopień rozumienia przez zdających dwóch tekstów nieliterackich, umiejętność ich analizy i odczytywania na poziomie znaczeń, struktury i komunikacji, dokonywania przekształceń tekstów, w tym redagowania streszczenia, oraz badały świadomość językową zdających. Miały one zróżnicowaną formę.

A. Stopień opanowania umiejętności sprawdzanych w zadaniach testowych

Zadania, z którymi zdający poradzili sobie najłabiej

Najtrudniejszym zadaniem w arkuszu było zadanie 8., poziom wykonania – 5%, polegające na przyporządkowaniu słów do konkretnych związków wyrazowych. Zadanie wymagało wnikliwej analizy treści akapitów oraz wnioskowania. Błędne odpowiedzi dotyczyły proporcjonalnie wszystkich podanych związków wyrazowych.

Umiarkowanie trudne były dwa zadania: 4. (poziom wykonania – 56%) oraz 9. (poziom wykonania – 58%). Oba zadania dotyczyły warstwy językowej tekstów.

W zadaniu 4., zamkniętym, należało zaznaczyć cechy języka pierwszego tekstu. Część zdających błędnie doszukała się w tekście wyrazów archaicznych oraz przewagi naukowej terminologii.

Zadanie 9. sprawdzało rozumienie czytanego tekstu oraz znajomości zasobu leksykalnego języka ojczystego. Polegało ono na przyporządkowaniu do słów obcego pochodzenia: *Інтернет, трансформація, комунікація, лінгвіст* ich ukraińskich odpowiedników. Błędne odpowiedzi dotyczyły słów: *Інтернет, трансформація, комунікація*.

Zadania, z którymi zdający poradzili sobie najlepiej

W tegorocznej edycji egzaminu w części testowej nie było zadań bardzo łatwych.

Do zadań łatwych należały zadania: 7. (poziom wykonania – 71%), 2. (poziom wykonania – 73 %), 5. (poziom wykonania – 83 %), 1. (poziom wykonania – 85 %), 3. (poziom wykonania – 86 %), 6. (poziom wykonania – 86 %),

Zadanie 7. sprawdzało rozumienie czytanego tekstu oraz umiejętność wnioskowania.

Zdający, w formie dwóch argumentów, mieli wyjaśnić sformułowanie *продукт спілкування*, wówczas otrzymywali 1 punkt. Niewielka liczba zdających nie podjęła się rozwiązania zadania. Część zdających otrzymała za odpowiedź 0 punktów ponieważ podawała jeden argument.

Zadanie 2. dotyczyło struktury językowej tekstu i wymagało wyjaśnienia funkcji inicjalnych wyrażen metatekstowych *po pierwsze, po drugie*. Większość zdających poprawnie określiła funkcję tych wyrażen. Błędne odpowiedzi polegały na interpretacji treści akapitów, w których wystąpiły ww. wyrażenia, zamiast wskazaniu ich funkcji w konstruowaniu autorskiego wywodu.

W zadaniu 5., zamkniętym, należało wybrać akapit, który mówił o „sekretności specyfiki sztuki teatralnej”. Zdecydowana większość zdających zrozumiała tekst i poprawnie wybrała numer akapitu. Błędne odpowiedzi dotyczyły proporcjonalnie wszystkich podanych numerów akapitów.

Zadanie 1.– otwarte, także było dla zdających łatwe. Sprawdzało rozumienie czytanego tekstu oraz umiejętność parafrazy przeczytanego fragmentu. Zdający swoimi słowami miał wyjaśnić jedną z głównych myśli tekstu, czyli na czym polega uniwersalny charakter twórczości Łesi Ukrainki. Błędne odpowiedzi świadczyły o niezrozumieniu słowa *uniwersalny*.

W zadaniu 3., zamkniętym należało wybrać w jakim znaczeniu występuje słowo *дія* w podanym w poleceniu zdaniu. Zdający mieli do wyboru cztery znaczenia, które podaje *Словник української мови*. Aby udzielić poprawnej odpowiedzi należało przeanalizować zdanie w kontekście treści całego tekstu. Część zdających błędnie wskazała odpowiedź A, która nie dotyczyła tekstu.

Zadanie 6. wymagało napisania streszczenia. Poprawnie zredagowane streszczenie powinno zawierać jasno sformułowany temat tekstu oraz adekwatny poziom uogólnienia istotnych kwestii, które w związku z tym tematem zostały w artykule podjęte. Ponadto powinno być ono logicznie spójne i mieć liczbę wyrazów zgodną z określoną w poleceniu (od 40 do 60). Aby prawidłowo rozpoznać strukturę tematyczno-rematyczną tekstu, zdający powinien był uważnie przeczytać tekst źródłowy, przeanalizować go i odpowiedzieć na pytania wyznaczające strukturę streszczenia: o czym jest mowa w tekście? (temat), co mówi się w tekście na dany temat?, a następnie zredagować poprawną językowo wypowiedź.

Tracili oni punkty przede wszystkim za błędnie określony temat tekstu. W kilku pracach zdający nie podjęli się napisania streszczenia.

B. Stopień opanowania umiejętności sprawdzanych w wypracowaniu⁶

Zadanie 10. sprawdzało opanowanie umiejętności tworzenia własnego tekstu w języku ukraińskim w związku z tekstem literackim zamieszczonym w arkuszu egzaminacyjnym (dramat *Лісова пісня*, którego autorką jest Леся Українка, oraz wiersz *Ми тебе зовсім марнуєм*, autor: Григорій Сковорода). Zdający mieli dwa tematy do wyboru: rozprawkę problemową lub interpretację tekstu poetyckiego. Punkt wyjścia do napisania każdej z nich stanowiła praca z tekstem literackim. W przypadku rozprawki problemowej była to interpretacja fragmentu dramatu ukierunkowana poleceniem zawierającym zagadnienie, które należało rozważyć. W drugim temacie (nieukierunkowana interpretacja wiersza) należało samodzielnie sformułować tezę lub hipotezę interpretacyjną.

Każda z form wypowiedzi zaproponowanych w arkuszu egzaminacyjnym musiała spełniać wymagania stawiane dłuższej wypowiedzi o charakterze argumentacyjnym, w której zdający zobowiązany był do wykorzystania innego tekstu kultury (rozprawka problemowa) lub odwołania się do szerszych kontekstów interpretacyjnych (interpretacja tekstu poetyckiego). Wypracowanie maturalne powinno być poprawne merytorycznie, w sposób logiczny i spójny realizować zamysł kompozycyjny zaproponowany przez piszącego, być poprawne pod względem stylistycznym i językowym. Powinno także liczyć minimum 250 wyrazów. W wypracowaniach krótszych oceniano jedynie zaprezentowane stanowisko piszącego, poziom jego uzasadnienia i poprawność rzeczową. Pozostałe kryteria nie podlegały ocenie.

Тема 1. Трагедія зради самого себе. Поміркуй над проблемою, беручи до уваги наведений уривок твору і весь твір Лесі Українки *Лісова пісня* та звернися до іншого тексту культури. Твоя робота повинна налічувати мінімум 250 слів.

Pierwszy temat, odwołujący się do lektury obowiązkowej umieszczonej na liście lektur zgodnie z wymaganiami egzaminacyjnymi, wymagał od osoby zdającej napisania rozprawki problemowej. Podstawę jej tworzenia stanowiło wielostronne rozważenie na czym polega tragedia zdrady samego siebie. Tekst literacki, zamieszczony w arkuszu, to fragment dramatu *Лісова пісня*, którego autorką jest Леся Українка. Zdający powinien zrozumieć sens załączonego fragmentu tekstu, określić jego problematykę i sformułować stanowisko/tezę, następnie zbudować argumentację – logiczny wywód, aby uzasadnić swoje stanowisko. Podstawą kolejnych argumentów powinny stać się funkcjonalne odwołania do całości utworu oraz wybranego tekstu kultury. Temat 1. wybrała zdecydowana większość zdających – 54 osoby, temat 2. – 5 osób.

Poniżej przykład wypracowania (Przykład 1.), w którym realizacja wszystkich kryteriów została oceniona na maksymalną liczbę punktów.

⁶ W cytowanych wypracowaniach maturalnych z poziomu podstawowego zachowano oryginalny zapis (stylistykę, składnię, ortografię i interpunkcję).

Przykład 1.

Чим модина відрізняється від решти істот,
 що населяють нашу планету? Варіантів
 відповіді досить багато: рівнем цивілізації,
 інтелектом, технологіями тощо. Але ~~я~~ ^{мене цікавить} ~~відрізняє~~
~~за~~ ^{така} ~~таку~~ найцікавішу хитку, і водночас
 найімовірніше цікаву тему: у відашенні власною
 "я". Чим я є для себе? Чого я
 вартую? Навіщо "я існую?" — ці та інші
 безліч питань ховає в разі буму в голові
 у кожного. У десь до мого віку більшість
 людей знаходить на них відповіді. Ні, не
 для молодства в цілому. Для себе.
 Тим не менш, часом буває так, що
 ця відповідь може змінитися. Дехто, про
 які мріїми стають мідии, а життя може
 кардинально змінити свій рух. У дзвігачі
 це нормально, коли модина змінюється, та
 буває і так, що модина робить це і

билим та душевним, ~~закінчення самото~~
 градиурою своєї принципи та вренті рені,
 самото седе. Це вте не можна назвати
 звичайним пином миття, бо воно ніби
 мадамується, і модина не відгуває седе
 на своєму місці, не відгуває седе цуашивою.
 Власне, прикладом такої ситуації є
 нагадний нам уривок „Лісової пісні“ Лесі
 Українки. В мьому Лукаш, талановитий
 парубок, що за допомогою сопілки вишивав
 своєю душою, тепер цю душу замкнув у
 буденності. В цьому фрагменті клопець,
 через приставання і дорікання матері, свариється
 з коханою і більше не даєє грати на
 сопілці, щоб „вона затарувала все мило“,
 і хога б трошки відпочити та дати душі
 спокій, і все більше замилується в свою
 роботу. Лукаш потихеньку починає втрачати
 свою прийнятність, а отже, втрачає і
 седе, ~~якщо~~ ^{закінчення} ~~закінчення~~ ^{часовий} ~~закінчення~~ ^{закінчення} ~~закінчення~~ ^{закінчення}
 світу доккола починає ~~випитися~~ ^{з'являється} ~~з'являється~~ ^{з'являється} ~~з'являється~~ ^{з'являється}
 Таком тема трагедії гради седе є
 і у цілому творі, по суті. Мавка, того
 головна героїня, покидає міс і в погоні
 за частим майже задубає, ким вона є. Її
 даля децо маладує ^{далю} головної героїні твору.

„Катерина“ Тараса Шевченка. Що в одному, що в другому творі героїні через погоню за коханнями втрачають себе та можливість жити щасливо вдома. Ризикувати в житті зважати варто, але це потрібно робити, зваживши всі „за“ і „проти“, а не бездумно віддаватися батанню, яке змінює твоє життя та тебе зсередини, і дає вигай в негативну сторону. Не варто задувати хто ти і зівки.

А іноді, під виглядом того що у людини „залізни примути“ насправді дуге нестабільне внутрішнє „я“. І хто н може бути кращим прикладом такої внутрішньої деструкції, як безіменний гекіст „я“ з твору Миколи Хвильового. Я – Романтика“ Символічно, що сам автор ^{безіменного} називає головного героя „я“, тим самим показуючи його внутрішню самоствореність.

Безіменний гекіст настільки замилюється в цю ідеологію, що вока повністю витісняє навіть найголовнішу цінності самого чоловіка, через ~~які~~ ^{що} він зрештою вбиває власну матір – найдорожчу для нього людину. Він не просто зраджує, а навіть втрачає самого себе, перетворюючись на одну

з безчисленних марієток ^{політарного} ретиму. На його
 прикладі трагедію зради самого себе видно
 найгіткіше, бо що може бути очевидніше,
 ніж „я”, що, власне, ~~це~~ це „я” і втрачає?
 Отже, перейдемо до висновків. Мотив
 втрати зради себе міжно переіметеній з нашою
 літературою та її культурою загалом, бо
 так вже історично склалося, що люди думають
 лише про те, який прекрасний інший, серед
 що прагнуть змінити своє життя ~~і~~ ^{добитися} ~~аби~~ ^{цього} ~~було~~ ^{кращого}
 „як в інших”, прагнуть ~~добитися~~
~~цього кращого~~. Так було завжди, і
 навіть зараз не всі ми, зрозумілими його
 хочемо від життя, не шуємо собі все,
 з думкою що треба змінити ^{в собі} ~~щось~~. Розуміння
^{часів} ~~приходить~~ з часом, але єто одна: кожен
 з нас унікальний, зі своїм „я”, і його
 не можна втратити, а тим паге зрадувати. ^{звідомо}

Zdający zrozumiał zawarty w temacie problem, postawił tezę i zaproponował trafne rozwiązanie problemu. Zawarł w pracy uzasadnienie, które jest trafne (zawiera logicznie poprawne argumenty, czyli stwierdzenia poparte przykładami za przyjętym rozwiązaniem problemu), szerokie (trafnie odniósł się do wszystkich elementów wskazanych w poleceniu) i pogłębione (wnikliwie odniósł się w rozwinięciu do wszystkich elementów polecenia).

Тема 2. Проаналізуй наведений твір. Визнач тезу й обґрунтуй її. Твоя робота повинна налічувати мінімум 250 слів wymagał interpretacji wiersza *Mi тебе зовсім марнует*, którego autorem jest Григорій Сковорода

Interpretacja utworu lirycznego wymagała od zdających określenia nadrzędnego sensu wiersza, a tym samym wyznaczenia tezy lub hipotezy, której następnie zostanie podporządkowany wywód argumentacyjny. Powinien on zawierać pogłębioną interpretację tekstu z odwołaniem do kontekstów oraz uwzględniać funkcjonalną analizę środków i tropów stylistycznych. W kilku pracach podjęto próbę funkcjonalnej analizy środków i tropów

stylistycznych. Jednak sprawne posługiwanie się językiem ojczystym, wykorzystanie wiedzy i umiejętności z poetyki oraz dbałość o spójność wypowiedzi i porządek argumentacyjny pozostają dla zdających wciąż dużym wyzwaniem.

Poniżej przykład wypracowania (Przykład 2.), w którym zdający otrzymał maksymalną liczbę punktów we wszystkich kryteriach. Odwołał się do kontekstów spoza wiersza oraz przedstawił pogłębioną analizę.

Przykład 2.

Темі негнучості та марнування людського життя торкалися багато видатних літературних діячів, поетів та письменників. Зрештою, філософія такої стевині собі за завдання накреслити вірний взірць життєвої діяльності людини, як повинна вона ставитися до довколишнього світу, до людей, до себе самої. Трипрій Сковорода – постать незвична, аоба незвичного характеру – у своїму творі „Ми тебе зовсім марнуєм” розкриває шибинне значення цінності життя, ~~показує~~ вказує на галовні вади мислення людини та наголошує про збереження найважливішого ^{людського} цінності. Отже, тезою до цього твору є суть людського життя та ~~воно~~ марнування його.

В першій частині твору є накреслений образ людей легковажного характеру, які не задумуються над короткопривалістю вичного життя, які тільки й роблять, що промуть довше прощити, кога знають, що їхній шоб

життя ^{від цього} не зміниться. Людина є істотою
 слабкою, лінивою, не ставить собі
 конкретних цілей, тільки карікате та
 є незадоволеною зі свого життя.
 Натомість ірраціона особа, як говорить
 в тексті і яку ми можемо ~~на~~ усто-
 тосити з великим автором, Григо-
 рієм Сковородою, наголошує, що варто
 прожити менше, але з більшою корис-
 тю, зробити більше та краще. Бачимо
 повторень та епітетів є призвоном
 того, що Сковорода хоче досягти
 до кінця, хто певне лише
 сьогоднішнім днем, не думати про
 майбутнє. Зрештою, сам Сковорода
 своїм прикладом та постановою відре-
 сення від усього земного бач та
 посвятив себе ~~всес~~ літературі та поезії
 добір свідомості своєї життєвої по-
 зиції ставляючи дітей заможних
 панів привабив їх також до тяжкої
 праці над собою, своїми досягненнями,
 говорив про те, аби не меркнувати
 подної свідомості, яку можна ~~посвяти~~
~~на~~ присвятити воляшним речам.

Вказівним тоном у творі („ми, навчесь”) хотів цю проблему певду підкреслити. Тригорій Сковорода пишучи твор „Ми тебе зовсім шарику” усвідомлює, що життя є несправедливе і неохоче в пошідкес, що сам підкреслює словами: „Знаю, що життя сповне брехунів()”, але однак треба людини боротись за ~~власні~~ ^{власні} ~~жесті~~ ^{жесті} цінності, а передовсім не шукати прохитого часу.

Творчість Тригорія Сковороди можна віднести до літератури універсального характеру ~~на класично~~ ^{в мистецтві}, яка є актуальною протягом багатьох століть ^{та вчех}. Беззаперечно підтвердженням поставленої у вступі тези є головна ідея твору „Ми тебе зовсім не шарику”, яка зазначає про потребу прохиття людського життя, а може не ~~добро~~, не „віншеот ім”, але ідно та працювати.

Poziom rozszerzony

Do egzaminu z języka ukraińskiego na poziomie rozszerzonym przystąpiło 46 osób. Arkusz egzaminacyjny zawierał dwa tematy wypracowań do wyboru. Zadania sprawdzały umiejętności rozumienia tekstu krytycznoliterackiego (temat 1.) oraz analizy i interpretacji porównawczej utworów literackich (temat 2.), a także tworzenia własnego tekstu w języku ukraińskim. Większość zdających wybrała temat 1. (34 osoby).

Maturzyści mieli do wyboru jedną spośród dwóch form wypowiedzi: wypowiedź argumentacyjną oraz interpretację porównawczą dwóch utworów literackich. Integralną częścią tematu były załączone teksty (na poziomie rozszerzonym są to zazwyczaj teksty spoza podstawy programowej), które stanowiły dla zdającego punkt wyjścia do własnych rozważań. W przypadku wypowiedzi argumentacyjnej był to tekst *Ніколи не обнімаю дерев*, którego autorem jest Тарас Прохасько, natomiast przedmiotem interpretacji porównawczej były dwa utwory poetyckie: *Балада про соняшник* (autor: Іван Драч) i *Березень* (autor: Григорій Чубай).

Każdy z wybranych przez maturzystę tematów musiał spełniać wymagania stawiane dłuższej wypowiedzi w języku ukraińskim, zdający był zobowiązany do wykorzystania innych tekstów kultury (wypowiedź argumentacyjna) lub odwołania się do szerszych kontekstów interpretacyjnych (interpretacja porównawcza).

Wypracowanie maturalne powinno być poprawne merytorycznie (zawierać funkcjonalnie dobrane inne teksty kultury oraz konteksty interpretacyjne), w sposób logiczny i spójny realizować zamysł kompozycyjny zaproponowany przez piszącego, powinno być wypowiedzią poprawną pod względem stylistycznym i językowym oraz czyli liczyć minimum 300 wyrazów. W wypracowaniach krótszych oceniano jedynie zaprezentowane stanowisko piszącego (kryterium A), poziom uzasadnienia (kryterium B) i poprawność rzeczową (kryterium C). Pozostałe kryteria nie podlegały ocenie.

Stopień opanowania umiejętności sprawdzanych wypracowaniem na poziomie rozszerzonym⁴

A. Wypowiedź argumentacyjna

Тема 1. На основі наведеного фрагменту сформулюй проблему та обміркуй її. Використай тези й роздуми з тексту і звернися до інших текстів культури. Твоя робота повинна налічувати мінімум 300 слів.

Napisanie wyczerpującej wypowiedzi argumentacyjnej w związku z tekstem *Ніколи не обнімаю дерев*, którego autorem jest Тарас Прохасько, wymagało szeregu umiejętności złożonych związanych z określeniem głównego problemu tekstu źródłowego, sformułowaniem i odtworzeniem zasadniczych jego tez, określeniem własnego stanowiska wobec stanowiska autora tekstu źródłowego, skonstruowaniem własnego wyводу argumentacyjnego zawierającego sfunkcjonalizowaną analizę konkretnych tekstów kultury w związku z obroną tezą lub hipotezą, syntetyzowania i uogólniania własnych rozważań oraz zachowania poprawności językowej.

Poniżej przykład wypracowania ocenionego na maksymalną liczbę punktów we wszystkich kryteriach oprócz poprawności zapisu.

⁴ W cytowanych wypracowaniach maturalnych z poziomu rozszerzonego zachowano oryginalny zapis (stylistykę, składnię, ortografię i interpunkcję).

Przykład 1.

Зелена травка, гаюде небо та високі дерева - це
 ця казкова пригода, як найміцніший сполох,
 до кожного, хто закурюється в постільницю, по своїм
 могоди ~~на~~ ~~робот~~. Пам'яті, вчисті зеленого
 хустиного зорю, що про що-сь тежележать з небом.
 Саме так я запам'ятав цісі віскі, біля яких
 прийшло моє дитинство і до яких завжди
 вертається моя думка. І кожен українець
 своєю думкою мислить там, де він видис.
 Високі гори, чи безкрайні степи, чи про-
 яли природа зриває серце тисе, хто їй нароб,
 Не дивно, що при в нашій літературній
 творчості і в народних піснях, природу
 прирівнюють і до часті матері, самого цінного
 в житті кожної людини, і до батьківщини.
 Леся Українка, Михайло Коцюбинський, Ліна

костетко... В Кривоного з часе авторів ми знайдемо
 творчість, що прославляють красу української
 природи, представляють її загадковість та
 незбагненність. Беручи це до уваги, можна
 вважати те, що природа в більшості асоціа-
 ется з Батьківщиною. Відроджено і Патри-
 отизму. Будуючись на цьому, я вважаю, що при-
 рода в спогадах людей, керуюче і вмілює в
 собі образ Батьківщини. Івліючи з себе
 найліпший емоційно спогадів, про те місце
 де працюють молоді люди, ми зможемо сказати,
 природа є найсильнішим елементом духовного
 патріотизму.

Після Прохаська в своїй роботі, описує
 природу, та особливо підкреслює красу дубів
 і чикачківіть дубів, що асоціюється в нього з
 Батьківщиною. Автор зацікавлений історією
 дубів, замислюється над скільки подій пережи-
 ли вони, до чого він їм не зустрічів. Щодо
 Писемних, затримує увагу на чотирьох ціка-
 вих порівнянні розвитку світоглядної осо-
 бистості з життєвими циклами дуба,
 у розумінні Прохаського, дубові можуть
 виступати в ролі історії для нашого народу,
 зливаючи у метафоричну сенсі. Вони, себто

Дерева, можуть являти... розмір до екземплярів,
та великості... пористі... гілки. Величезна
липа, букаволистяний каштан, самосівка
береза, та багато інших дерев, постають
в пам'яті авторів як окремі фігури,
що набуто певними деякі абстрактні,
моделі риси. Навіть з дерев не має
має свій характер, та свого ритму. Саме
ці великі рослини, в роздумній авторів,
наводять з образами Сомківцями
та патріотизму. Саме природа...
замість, ~~та~~ ~~они~~ ~~гарно~~ ~~части~~ ~~альтернативі~~.
Також побачити виразно, що розширює
між лісами + робити Парасю Гуржовсько-
го часом.

"Садок величезний коло хати, криниці
над великими кущами". Саме цей вірш
Парася Гуржовської Шеленка, нова
це образи природи Сомківцями та
патріотизму. Шеленка - це дитина з
Криворізької родини, з дитинства пере-
бував оточений природою лісного краю.
Молода безкрайній талантом, ~~вона~~
~~она~~ ~~когда~~ ~~описав~~ ~~природу~~ ~~в~~ ~~всій~~ ~~її~~
красі. І саме тому ці слова так тям-

Воля серце кожного українця. Саме
 творчість Шевченка показує нам,
 що батьківщина має природу це
 незвідний частини одного цілого.
 Саме в цьому вірний, великий вододіл
 переміняє образи людини, матері,
 природи. І образи ці дійсно є як
 діаметр до серця кожного. І прагнє
 «ну щоб здавалося слова», ~~це~~ ~~то~~
 моє кохання раз як чухає ці людські
 те омиває серце, і дух переобличить.
 Мадово до України несе мене до моря
 сонця. І саме в цьому проявляється
 натріємиз творчості Шевченка, що
 пов'язаний з діями моїх ~~в~~ ~~с~~
 природи.

Коштівки безкрайні українські
 стени, настільки безкрайні і як краса.
 І зрозуміти, а це важливіше, означає
 її зміст. Уродженець патріот, український
 письменник, Микола Васильович Тарас
 в "Парасі Буреві". Саме Парася Серг
~~слова~~ Під час подорожі Парасю
 з ~~в~~ ~~с~~ ~~и~~ ~~н~~ ~~а~~ ~~м~~ ~~и~~ до сирі, читачам від-
 кривається світ якого стени. І ось

Куди прячуть серце козаче, бо душа
 кожного козака стем це дім, а
 небо над ним це долі цього дому.
 В кожного українця, природою стем
 повязується з великою козацькою
 історією, що розповідає про нашу нап्री-
 отизму в дімі. Там виринуло
 описує природу, що настільки описує
 в полі, і ті сценарії, що висвітлює
 стем своїм розумом. І саме ця краса
 української природи стем, ближче стем
 в серці митців з мовою до України,
 своєї батьківщини.

Може так, що маю вдумавши велику
 прикрасу, не зможу зрозуміти, чому так
 козачо природу з своєї батьківщини.
 Думав так само старий хлопець, а стем
 не можу куди іти повільно. Тоді козачо
 природу, бо вона козачо природою і виринула,
 бо та маю, що маю свою природу,
 ніколи не зможу своєї батьківщини.

Większość zdających zrozumiała załączony do arkusza tekst, odkryła jego filozoficzny charakter. Jednak określenie problemu zgodne z tekstem źródłowym oraz sformułowanie stanowiska wobec rozwiązania przyjętego przez autora tekstu okazało się dla maturzystów umiarkowanie trudne (poziom wykonania – 63%). Tylko część zdających w sposób wyczerpujący, trafny i pogłębiony potrafiła odnieść się do określonego problemu. Kryteria A i B w przypadku tego typu wypowiedzi argumentacyjnej trudno rozdzielić, ponieważ to, jak maturzysta rozumiał tekst oraz jakie główne tezy z niego wybrał, warunkowało jego stanowisko wobec problemu i uzasadnienie tego stanowiska.

Zdecydowana większość zdających nie miała kłopotu z zachowaniem spójności wypowiedzi oraz stosownego stylu wypowiedzi. Najniższe kompetencje zaprezentowali zdający w zakresie kompozycji wypowiedzi (poziom wykonania – 64%). Najwięcej kłopotu sprawiło maturzystom formułowanie i porządkowanie argumentów, dobieranie przykładów ilustrujących wywód myślowy oraz prawidłowe wnioskowanie.

Zachowanie poprawności językowej wypowiedzi (poziom wykonania – 76%) oraz znajomości ortografii i interpunkcji ukraińskiej (poziom wykonania – 77%) okazały się dla zdających łatwe.

B. Interpretacja porównawcza

Тема 2. Зроби порівняльний аналіз наведених творів. Твоя робота повинна налічувати мінімум 300 слів.

Przedmiotem interpretacji były dwa utwory poetyckie: *Балада про соняшник* (autor: Іван Драч) i *Березень* (autor: Григорій Чубай).

Na napisanie interpretacji porównawczej zdecydowało się 12 osób. Napisanie wypracowania wymagało zinterpretowania obu wierszy i dostrzeżenia problemów wspólnych na różnych poziomach tekstu w formule wypowiedzi argumentacyjnej. Zdający musiał przedstawić własną koncepcję interpretacyjną, czyli propozycję odczytania zestawionych ze sobą dwóch tekstów lirycznych, odkryć i przedstawić sensy tych tekstów oraz ustalić, jakie między nimi zachodzą podobieństwa i/lub różnice. Rozwiązując poprawnie zadanie, nie należało tworzyć dwóch odrębnych interpretacji, ograniczając się do krótkiego zestawienia zawartego np. w zakończeniu wypowiedzi, ale należało umiejętnie i równocześnie na wielu poziomach wyszukiwać oraz przetwarzać informacje dotyczące wspólnych obszarów obu tekstów. Napisanie analizy porównawczej okazało się dla zdających trudne.

Poniżej przykład wypracowania (Przykład 2.) ocenionego na maksymalną liczbę punktów.

Przykład 2.

В тиєх рінках так може востеме.
 Чи то єх порівняннє і методоро до
 соняшника, чи то ідея і розвиток берез
 весняний. Драч окремє раціоналістичнє
 поезіє верто пам'ятати що воно одинок
 і горить.

то в момент „ранньої весни під милімі боре-
невий беріг” - шестецтво нас з'являється
тільки морі. Роса можлива це тому, що
там де з'являється муза вже немає місця
для бюджетності. Все відродить не другий ти
і дається тільки Воно...

Проте ти є той поет? Що він вродив?
Він як „Мирадо у вогні” Самвара Делі, він сесь
там не другалу твою згорає шибче, а ти
не першому рється шось інше. Тирагові доле
далеко не до поета, він не памагає його. Яким
шестець нестерпно шириться над великими пробле-
мами, йому приходить порадити се обумовити.
А не першому твоїми мілого змовене проті
благоденстві морині і ти дитя в цьому
світі.

Шестець радує сонце, балагане калягане
шестець - колу так балагане воно? Небже
поетів паміть руши? Так. Дуже сильно
ідея треба ширити до кінця. Шестець морі
мене шестець не було змарноване.

Проте шестець шестець не так. Нам ти
відрив в собі шестець, шестець
шестець з шестець до кінця. Той момент
зрозуміти шестець буде шестець шестець

стосе зрозуміло, що сонечник уособлює творчу людину, яка відує за своїм „сонцем“ - мистецтвом.

У вірші та в другому вірші описано таємничий планетарний відрив від поезії. Вірші знаки осягнули ще сильніше підкреслюють емоційність цієї теми. Про те, що не означає, що тепер вони будуть завжди говорити віршам. „В золотому ймені золотенні“ - як доречі епітети описувати стан особи. „Чей май вогонь світає“ - яскрава поезія, як вогонь, буре вапняк з серцею. Вона кричить все що здобалося задумом, відрив від, може жаски, рани. У нас може багато сонечників, але всі вони дрібні, і багунта миме сонце перед собою. Так і поет думи „не турбуйте“ в серці в нього ростомно дитя. Він думав мило як про передчуті поези, мрії і снів в воєні, він він думав про „мимість всього“, який він, як і всі ми, нічний і незрозумілий в цьому світі. Дрібні сонечники менше дрібні більше... Поезія. Вона завжди існують. У нас як „в золотих передчутіх сонце, чи

„Я знаю, коли мори стають поетами...
А може вони ніколи не стають? Можеливо
всерединам кожного з нас живе поезія?
Тіло не починає її, а для когось мисте-
цтво стає головним дороговказом
в житті. Як соняшник повертається
до сонця так і мистці слідує за му-
зою.

Знавалося б, що стільного в „Баладі про
соняшник” і вірші про момент перебі-
лення і відкритті в собі прекрасного
„березень”? Іншою першою вірше
твору можна радити, що квітка
має саме таку малярську характеристику.
А домінує в ній спостереження до поезії
порівняної до фрагмента сонця. Тут

Wnioski i rekomendacje

1. Analiza zadań związanych z rozumieniem czytanych tekstów publicystycznych potwierdza obserwacje z lat poprzednich, że sporo kłopotów przysparzają zdającym zadania wymagające wiedzy językowej (frazologia, fleksja, składnia) oraz znajomości zasobów leksykalnych poszczególnych języków mniejszości.
2. Zdający (dotyczy to wszystkich języków) mają kłopoty z rozumieniem struktury i kompozycji tekstu publicystycznego.
3. Trudność stanowią dla zdających zadania wymagające sformułowania i zapisania tekstu własnego w zadaniach otwartych krótkiej odpowiedzi. Często maturzysta nie potrafi dokonać parafrazy przeczytanego tekstu i dokonuje kalki podanych konstrukcji językowych.
4. Podobnie jak w latach poprzednich kłopoty maturzystom sprawia interpretacja tekstu poetyckiego na poziomie podstawowym oraz interpretacja porównawcza na poziomie rozszerzonym, a konkretnie uargumentowanie koncepcji interpretacyjnej. Brak sprawności w odczytywaniu znaczeń przenośnych, niewielka znajomość symboli i kontekstów kulturowych, ale także brak umiejętności funkcjonalnej analizy środków stylistycznych uniemożliwia napisanie pracy maturalnej na maksymalną liczbę punktów. Zdający podejmują próby funkcjonalnej analizy środków i tropów stylistycznych, jednak sprawne posługiwanie się językiem ojczystym, wykorzystanie wiedzy i umiejętności z poetyki oraz dbałość o spójność wypowiedzi i porządek argumentacyjny pozostają dla zdających wciąż dużym wyzwaniem.
5. W ocenie wypracowań najwięcej punktów tracą zdający w zakresie poprawności językowej i poprawności zapisu. Konieczne jest pogłębienie znajomości zasobów leksykalnych poszczególnych języków mniejszości ponieważ ograniczone kompetencje w tym zakresie skutkują brakiem możliwości wyczerpującego sformułowania własnego stanowiska oraz skonstruowania pogłębionego toku argumentacyjnego.